

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 60 fil.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Fóe bisericéscă-politică.**Anul X.****Blaș 2 Iuniu 1900.****Numérul 22.****Chestia națională
în Ardeal.**

Disordinile, ce se petrec în cea-
laltă parte a monarhiei noastre, au avut
ca urmare îngândurarea fraților magiari.

De o vreme în cóce mereu dai
prin foile lor de articlii, cari cêrcă să
deslege tot mai definitiv cestiunea na-
țională din Ardeal și mai ales se ni-
suiesc să găsească o cale, prin care să
se astupe gura valahimei continuu
turburate.

Magiarisarea, era o dată parola
zilei. Ea se credea, că va fi mijlocul
cel mai sigur, care va face să dispară
în timp relativ scurt némul nostru de
pe plaiurile și munții acestei scumpe
țêri, a cărei țêrină așa de adese a fost
udată cu sângele strămoșilor nostri.

N'au trebuit mult timp, până ce
s'au convins, că nimic nu se póte face
cu acest mijloc. Sañ cel puțin nici
un efect n'are el asupra noastră.

Cine nu-și aduce a minte de vre-
mile de prigonire, cari au urmat după
aceea și cari par'că nici azi n'au
incetat? Nu erau destule temnițele
statului și nu erau destul de inche-
pătore, ca să țină între păreții lor
rigidi pe cei mai harnici și mai aleși
fi ai némului nostru.

Pare că s'a abandonat și mijlocul
acesta, sañ cel puțin nu se mai practică
așa en masse și cu așa febrilă activitate
ca altă dată. Slabe, cum țin magiarii,

că sint vocile noastre, ele totuși au avut
fericirea să fie audite și temnițele să
se deschidă. Ministerul Bánffy s'a dus,
cu nenumeratele-i fapte de o ne mai
audită volnicie și ilegalitate. A venit
guvernul Széll cu trinitatea sa de: lege,
drept și dreptate. Și cu el a început
a bate vîntul unei „binevoitoare împăcări,
și a încercării unei apropieri între aceste
némuri, cari trebuie să vețuască la
olaltă în această țară.

Nu vrem să discutăm de data asta
feluritele încercări de apropiere, nici
nu vrem să cercăm întru cât sint
ele sincere sañ nu, constatăm că
ele să fac și se ivesc mereu. Nici
nu avem să ne pronunțăm asupra opor-
tunității lor, ci vom rămâne în a releva
o deslegare pacinică a cestiunii națio-
nale din Ardeal.

Soluțiunea acésta nouă o propune
un cutare domn Úrmössy Lajos în
„Magyar Nemzet“, de unde o reproduce
și fóia comitatului nostru. Am cređut,
că dacă „Közérdek“ fóia unuia dintre
cele mai românesce comitate din Ardeal,
il află vrednic să-l reproducă, n'ar fi
timp perdut, dacă ne-am ocupa și noi
cu el.

Cea mai de căpetenie cestiune din
Ardeal, spune Dsa, care așteptă o cât mai
grabnică deslegare, e fără îndoielă buna
convețuire cu naționalitățile. Cestiunea
acésta statul singur n'o póte rezolvi, are
neîncunjurată lipsă de societatea magiară,
care din a sa parte îi póte da o puter-

nică mână de ajutor în deslegarea ei
pe cale socială.

Orî cât de numêrosă e populația
română a acestei țêri, cu tóte astea
„Români n'au nici un oraș în Ardeal,
de nu cum va vom numi de atare micul
Blaș, care are înse un esterior așa de
nepretensiv.“ Partea cea mai mare a
orașelor sint în mâna magiilor, cari
le-au și imprimat caractêrul magiar.
Sașii nu mai au nici ei orașe. Mediașul,
Reghinul, Sighisóra și Bistrița numai
cu numele mai sint orașe săsesce, în
realitate înse nu. Și firéscă urmare e,
că ei vor trebui să se contopéscă. La
tot cazul se vor apropia mai bucuroși
de magiari. Ultraiști sași nici nu sint.

După aceste constatări, cari ar mai
puté fi contestate, scriitorul împarte in-
teligența în „prietină magiilor și ne
prietină.“ Pe când cea dintâiu a dat
puține semne de vieță, pe atunci agi-
tatorii sași fac mare larmă prin ziare.
De aci vine apoi că în presă se presintă
sașii ca dușmani ai magiilor, în reali-
tate înse ei tind spre magiari.

Se înțelege că vorbind mai de parte
despre poporul românesc, reeditéază vechiul
cântec despre agitatori.

„Nici chiar massa cea imosantă
a Românilor nu e așa, cum o presintă
ziarele. Și aci conducerea e în mâinile
clasei inteligente ultraiste, și acésta dá
românilor nota antimagiară. Dacă înse
clasa inteligintă magiară s'ar mișca,
ar poté să câștige definitiv pe poporul
românesc pentru națiunea magiară. Și

Feuilleton.**Memoriei Mitropolitului Vancea. *)**

Ne-ai fost părinte bun și iubitor,
În inima-ȚI curată și ferbinte
Ardeaū în flacări vecinice și sfinte
Al nostru bine, singurul Têu dor . . .

Și'n caldul, în mărețul Têu avênt,
Cu inima bătênd de fericire,
Ne ridicai locaș de adăpostire,
Când mórtea Te răpi de pe pămînt.

Te-am petrecut la lacumul mormînt
Cu ochii 'n lacrimi, inima sdrobită . . .
Natura 'ntrégă ne părea cernită . . .
Și clopotul plângea cu glasu-i frînt . . .

*) Rostită de stud. cl. VIII Eug. Rus, cu
ocasia ședinții publice aranjată la 20 Maiu n. de
elevii Internatului de băieți.

S'așa Te-ai dus prea bunule stăpân . .
E mare taina vieții, nepătrunsă,
În orî ce timp și loc stă mórtea ascunsă
Și pașii ei neabătuți rămân.

Te-ai dus, dar ne-ai lăsat puternic scut:
Un nume sfânt și mare pe vecie,
Sub paza lui orî ce furtuni să vie,
Nu ne elătim, că-i din granit făcut.

Er spiritul Têu blând, ce peste noi
În sborul său cel lin mereu plutesce,
Ne umple de flori când șoptește:
„Pe cum eū am luptat, luptați și voi!“

S'o altă moscenire ne-ai lăsat
Ca ne-abătuți să fim pe-a vieții cale
Tu ai lăsat patron „zidirii“ Tale,
Pe-al Têu patron, de glorie 'ncununat.

Patróné sânte: acum din cer, de sus
Ascultă-ne și varsă 'n noi putere,
Ca lui să îi urmăm, și mângăere
Să fim Celui, ce dintre noi s'a dus!

I. Agârbicean.

Scrisori de pe drum.

I.

Am promis să scriu de pe drum și
mă țin de vorbă.

Ploua când pornisem de acasă. Am zis
în dată, că e bun semn: voi fi cu noroc.

Nu fie zis într'un ceas rău, până acum,
când scriu aceste rânduri, mi-a umblat
destul de bine.

Cum nu? M'am întâlnit tot cu domni
mari; împărați, regi, principii, regine și
princese. Ce să faci? dacă ești domn, nu te
poți omori.

Să înșir pe rînd înaltele personaje, cu
cari m'am întâlnit, și apoi să spună orî cine,
dacă n'am fost cu noroc.

În Budapesta am întâlnit Joi, în 17
Maiu, la 6 óre și un sfert dimineața, pe
Károly-körut, pe Maestatea sa preainălțatul
nostru rege apostolic și împărat al Austriei,
cum vinea de la Gődöllő și mergea la castelul
din Buda, ca să deie audiențele obicinuite
în ziua de Joi. Nu mai puțin de 6 trăsuri
de curte îl însoțiau, și că au fost trăsuri
minunate și căi minunați, cred că nu va mai

societatea magiară și are terenul potrivit, căci ea e factorul dominant în comitate."

Spre a dovedi această aserțiune, dl. Ūrmössy ie în rënd fie care comitat, și dovedesce cu cifre numărul proprietărilor de pământ, socotind numai pe cei ce posed de la 100 jughere în sus.

Autorul nu indică isvorul de unde a luat aceste cifre, e interesant la tot cazul să le cunoască și cetitorii foii noastre.

Scotind a față din acest calcul com. Odorhei, Ciuc și Trei-scaune, în cele alalte 12 com. din Ardeal, autorul numără 2146 proprietari magiari, față cu 439 români și 101 sași. Pe lângă acesta Români de și puternici în com. Făgăraș și Hunedóra, totuși nu pot face nimic față cu magiarii, cari puțin, au cu toate acestea posesiuni foarte estinse. În chipul acesta proprietarii magiari n'au de cât să voască și pot ușor să tragă tot poporul românesc spre sine.

Și n'au să-i inspăiminte pe magiari nici aceea, că institutele de credit românesce se înmulțesc mereu. Ce poate statul în potriva lor, dacă ele sint făcute pe basă legală? Lucre, — îndemnă scriitorul — lucre societatea noastră într'acolo, ca să atragă poporul spre băncile magiare, cari în proporțiune dau bani cu mai puține procente.

Dl. Ūrmössy cercă a mângăia pe conaționalii săi, să nu se témă, că doră înmulțirea băncilor românesce, s'ar face spre a agita, din contră, ele se înființază spre a da pâne inteligenței române. Spune, mai de parte cum totă tinerimea română studiază jura și apoi ne putend să-și capete toți subsistintă, sint nevoiți să-și creeze posturi. „Educațiunea tinerimei române e mai mult unilaterală și cam așa e și a celei magiare."

De aceea ar fi bine, ca tinerimea magiară să fie mai cu minte și să

incăpă a se pregăti și pentru alte cariere, nu tot numai pentru cariera de oficial.

După toate aceste constatări autorul recomandă proprietarilor magiari, ca cea mai potrivită cale, pentru împăcarea acestor două națiuni: „îndulcirea".

Dsa recomandă clasei proprietărilor să iea conducerea în comunele mai mici, să grijescă de tot ce se face în comună, de spiritul instrucțiunii copiilor, de progresul ce face învățatorul în limba magiară, și în punctul acesta să fie de ajutor inspectorilor școlari, cari puțin pot face și ei pentru instrucția patriotică. Apoi la sărbătorile naționale, ziua sf. Ștefan și altă dată, proprietarul magiar să țină poporului vorbiri despre însemnătatea zilei, se împartă cărți de cetit cu ilustrații, și să invite la masă pe preot și învățator. Special de învățator să nu-și uite nici o dată. Și în chipul acesta foarte ușor va pute atrage poporul român și îl va pute face să simtă dragoste și alipire pentru nația magiară. „Căci nu vrem să-l desbrăcăm pe popor de naționalitatea sa, ci vrem numai să-l atragem spre noi, ca să ne putem înțelege unul cu cel alalt și să țină strins cu noi, și să nu mai considere nația magiară de . . . strădindă." Ce găgăuți crede dl. scriitor, că sint români, cât și acum, după atâtea triste și dureroase esperințe, ei se mai potă fi îmbătați cu frase!

Asta ar fi dar planul unei apropieri a magiarii de români, făcut pe calapodul îndulcirii. Și până la un loc trebuie să dăm dreptate scriitorului și mult am pute să învățăm chiar din desfășurarea acestui plan.

E foarte adevărat, că magiarii sint cel mai puternic factor în comitate, nu numai pentru că ei sint mai mari și mai mulți proprietari, dar mai ales

pentru aceea, pentru că noi Români, care avem cea mai mare poporație, multă vreme stat-am nepăsători și am privit fără a ne turbura, cum frații magiari ocupă pozițiile, cari după drept ar fi fost ale noastre. Noi, am voit de a una să cucerim Europa, fără a ne gândi, că am lăsat pradă altora comunele și comitatele, de unde ar fi trebuit să începem.

Dacă inteligența de la sate, preot, învățator, proprietar de român, s'ar înțelege și ar trăi în bună armonie la olaltă, ar pute face totul în comună. și n'ar trebui să te îngrozesci, când veți cum dispune de poporația întrégă câte un biet de notarăș ori fibirău, cu școli neterminate.

E timpul să pricepem o dată, că la ori ce zidire solidă, fundamentul dă tonul. Întărindu-ne în comune, ușor influințăm la comitate și ușor și fără osteneală ne putem apăra de ori ce amestec ilegal și nedrept.

A-ți apăra, și respective a-ți validita drepturile de cetățen, nu e agitație și nime nu poate fi timbrat de ultraist. Acest drept ni-l asecura legile statului.

Se înțelege, că nefăcându-o acesta la vremea sa, atunci când am dori să ne asigurăm câte o poziție momentosă, dăm de pedeci nespuse. Și atunci când am dori să ne manifestăm de aceea ce sintem, trebuie grozave sfortări.

Aci să ne întorcem totă atențiunea, și atunci toate planurile dlui Ūrmössy, vor rămâne scrise anticuaritate.

În un lucru greșesce Dsa, când adecă, crede că preotul și învățatorul pot să-și uite total de aspirațiile firești, de nēmum lor, pentru că dl. proprietar cutare l-a poftit la masă Ori gândesce, că poporul român, ori cât de incult (?) ar fi el, va grăbi la disertațiile patriotice

fi lipsă să vă spun. Mă veți crede și alt fel.

La 2 ore după ameză în aceeași zi eram în Agram. Acolo ér lume, mai ales soldați. Véd că la trenul nostru să mai adange un vagon de lux; véd că în jurul unui om îmbrăcat de general să înverte lumea, véd că toți să plécă toți i-se închină, și întreb, că cine-i? Mi s'a răspuns, că e archiducele Salvator, generalul comandant din Agram, care plécă la Fiume, pentru a inspecționa. Așa a fost, și am călătorit împreună până la Fiume, unde firesece că pe Altea Sa l'au întâmpinat érași multă lume.

La 3 ore după ameză, la stațiunea a doua de la Agram spre Fiume la Zdencina, vedem numai că ni-se opresce trenul. Ce? ce poate fi? întrebă toți speriați. Nu era adecă stațiune de tren accelerat. Conductorul ni-a spus cu o față foarte solemnă, că așteptăm, ca să trecă trenul regal român, în care călătorește spre Bucuresci de la Abbazia familia regală a României. Se poate închipui justa mea interesare. M'am pus la ferăstră; gândiam să véd ceva. Când colo ca trăsnițul a trecut dinaintea ochilor mei o masă vinată, șuerând, vërsând fum și serum, puffăind, cutrémurând pământul. A fost frumosul și elegantul tren venât al regelui Carol, la urmă cu un vagon al căilor ferate de stat ungare, în care îl petreceau pe Maestatea Sa doi amployați superiori de la căile ferate ungare. Să afirmă, că în tren ar fi fost regele Carol, regina Elisabeta, principele ereditator Ferdinand cu soția și cu copil. Póte să fi fost, eú nu l-am védut și nici alții, că și

trenul abia l'am védut: așa a trecut de repede.

Și cu atâtea încă n'am isprăvit. În 17 Maiú la 3 ore după ameză am sosit în Roma. Érá cátră 5 ore când m'am védut așezat cu cuartirul, pentru că în anul acesta nu e tocmai ușor a te așeza în Roma cu cuartirul. Era doră la cinci ceasuri, când am ieșit pe „Corso", ori cum s'ar zice în Blaș, pe „strada domnilor", când étá, că vine spre mine o trăsura „Laudau", cu vizitiul îmbrăcat în roșu, și cu doi servitori tot în roșu, așezați dinapoi: era trăsura reginei Margherita, care mergea la plimbare în Villa Borghese, cu noru s'a, soția principelui de coronă.

Ca să fiú cu desăvârșire între domni mari, mai amintesc — dacă mai e lipsă după cei înșirați, — cum că și aici în Hotel, unde locuiesc, n'am încetat a fi în societate foarte bună. Între óspeți se află principele și principesa Cerami din Genua, principele și principesa De Trabia din Palermo, apoi sora ministrului de externe al Italiei.

Véd inse, că nu-s lámuriți cetitorii de rindul norocului meu. A nume n'am spus, că de ce mi-a mers bine, dacă am dat tot de domni mari.

Am să spun. Apoi a fost tréba așa, că am ajuns și eú domn mare. Ori doră a călători cu tren separat nu însemnă a fi domn mare? E bine, eú am călătorit cu tren separat, și a nume de la Fiume până la portul maritim, unde staú vaporéle, și unde aștepta vaporul Villám pe călătorii ce vin din Budapesta și doresc a merge la Ancona. După

ce eú am fost din întâmplare unicul călător care doria a merge cu vaporul la Ancona și după ce călătorii cei alalti s'au dat jos la stația Fiume, ast fel pe tren am rămas numai eú, și așa am călătorit numai eú singur, adecă am călătorit cu tren separat în sensul cel mai strict al cuvintului.

Spus'am drept, când am zis, că am fost cu noroc?

Și totuși, ce amar am plătit acest noroc!

De acasă îm făceam planul și închipuire, ce bine voiú să dorm pe mare. De un timp nici nu mai aveam alt dor, de cât dorul de mare. Când colo ce să veđi! Vaporul ticsit de lume. Nu era atâtea loc, să-mi așez unde va pălăria. Íși póte închipui ori cine, că pentru mine cu atât mai puțin va fi rămas loc, de durmít nu mai putea fi nici poveste.

Causa îmbulzelei, era că două peregrinajii mergeau la Roma, unul de nemți de pretutindeni, altul al diecesei de Scalato din Dalmația, condus de episcopul diecesan, de patru canonicii, și compus din 22 preoți și 68 credincioși, bărbați și femei.

De bucurat m'am bucurat eú de a fi întâlnit pe acești bravi creștini, dar în necasul de a veghia o nópte, n'am dorit tocmai mult bine la toți aceia, cari umblă a aranja la peregrinajii.

În fine din necesitate am făcut virtute și așa am urmat sfatul bunului episcop din Alba-Iulia dat peregrinilor magiari: am oferit suferințele călătoriei drept răsplătire pentru păcatele mele. Și m'am ușurat.

Destul că domnia scurtă din Fiume s'a schimbat într'o nópte lungă și nedurmítă.

ale proprietarului și privind în cărțile cu chipuri ce le va primi își va uita cu totul de ce nēm e?

Sermane Dle! S'a trecut cu „blidul de linte.“ A trecut vremea când se puteau face lucrurile acestea! Conștiința națională nu a perit în sufletele românilor și nu va peri, ea numai crește pōte. Chiar forța maioră, pe care guvernul s'a obicinuit a o desfășura tot de una în potriva noastră, chiar aceea a avut darul de a deștepta în noi sentimentul acesta și de a-l ține pururea treaz. El e convins, că lui pururea i-se face nedreptate, chiar pentru că e român și cei ce-l judecă sînt străine de nēmul său.

Lasă dle Ūrmōssy, nu te mai frēmānta cu planuri de acestea ele sînt zādarnice. Dă-mi voe să te fac atent la sōrtea coloniștilor de la Șarmaș, cea dintāiū colonie magiară făcută printre Romāniū ardeleni, și să-ți aduc a minte, că așa să trec și prefac în nimic ori ce sfortări nenaturale.

„Apa trece, pietrele rămān!“ Apele trec, mai curēnd ori mai iute, și și dacă curentul mai duce câte o pietricică, piētra rămāne, căci ea face parte din stānca concrescută cu pāmīntul.

Recunōscem, că e de lipsă o împăcare, o bună convețuire a naționalităților și acesta toți o dorim. Nu se pōte inse ajunge la ea, de cât pe căi cinstite și legale. Până când Dvōstre vreți să fiți numai stāpāni și noi tot supuși, dragoste și alipire sinceră nu pōte fi.

Călētoria pe mare inse a fost fōrte plăcută. Dintre mulțimea mare de călētōri numai unuia i-s'a făcut rău. Și curios, era un dalmatin, care zilnic umblă pe mare. El bietul a erogat tōte percepțiunile din zina aceea, și ar mai fi tot erogat, și când nu mai avea ce. I-am și dat statul să mănānce ceva din traistă, că și așa nu-i permis să ducă māncări și beuturi în Italia și apoi să mai și supērā bieții pescuți din mare, vēdēnd că dintr'atāta om ce-i pe naie, numai unul își aduce a minte și de ei. A ris croatul meū și i-s'a făcut mai bine.

La 6 ore dimiņēta am ajuns în Ancona. Am aflat Italia într'o bogăție de vegetație, care te farmecă. Până și Campania (cāmpia) Romană rīdea, vēdēndu-și frumșeta hainei sale. Tibrul, de bucurie că mē revede, să făcuse și mai turbure; a vrut sigur să-mi arete, că și el scie ceva, nu numai Tērnava mare. Întru adevēr am constatat, că unele sēmēnături inundate nu s'au chiar prea bucurat de visita nedorită.

Roma am gāsīt'o mai frumōsă ca ori când. Sosind mi-se pārea că sosesc acasă după o lungă depārtare. M'a cuprins linișcea, ce o simte nāerul după ce ajunge la port, ce o simte mirele, când își îmbrāțișēzā mirēsa.

Roma = Amor. Literale întors cetite ale numelui Roma daū cuvīntul Amor!

Roma! iubirea mea! Cu drag te-am revēdūt!

V.

Vorbirea d-lui Dr. Popovici în delegațiunii. — În ședința plenară a delegațiunii austriace din Sāmbāta trecutā dl Dr. G. Popovici a adus chestia națională romānă în legătură cu tripla alianță și cu Romānia. Estragem câte va pasage din energicul discurs de netāgādūtā valōre politicā:

„Care e acum raportul Romānilor cu Austria? Romāniū din Ungaria și-au apārat patria lor ungară cu sāngela lor. Ajunge să numim pe romāniū Ioan Huniade și Matia Corvin, pentru a caracteriza credința și supunerea lor față de stat. De când Ungaria e habsburgică, Romāniū au luptat de numērate-ori pentr'ideea austriacā, încorporatā în dinastie.

„La 1848 s'au sculat ca un singur om pentru a apēra dinastia, cu tōte că ademenirea pentru mișcări panromāne n'a fost nici o dată mai mare, ca în aceste momente de strimțorare. Sînt cunoscute faptele bravurose rēsboinice ale regimentele romānești și preagrāțioșele recunoscințe împērātesci. Analog aceeași a fost și ținuta principatelor romāne de la Dunāre. S'a simțit și acolo boldul constant de a se face alipire la monarchia noastră. Principele Mihaiū Vitezul a fost aplicat să-și pună țēriile sale, pe cum și Ardealul, cucerit din însărcinarea Împērātului, sub suzeranitatea Împērātului.

„De când a ajuns independentă, pe lāngă tōtā desiluzionarea ce i-a venit din partea noastră, Romānia se alipescē tot mai mult și cu mai mare credință de monarchia noastră.

„Pentru Romānia, alipirea la tripla alianță însemnēzā singurul scut în contra îmbrāțișării omorītōre a Rusiei, O Austrie puternică e pentru Romānia supremul interes de conservare proprie. De aceea, așa numita irredentă romānă e o nāscocire a unui cap fără creeri. Anexiunii de teritoriū romāne din Austria, ar trebui să-i premērgā o nimicire a Austriei; ēr acesta ar aduce cu sine, cu necesitate matematicā, contopirea Romāniei în valurile rusēști.

„Rațiunea îi opresce pe Romāni de la ast fel de aspirațiunii de sinucidere; și că se ține cont de acesta, garantēzā înțelepciunea Regelui Carol. Realizarea unui program de mare Romānie ar fi posibilă numai ca și în Austria. Că chestia romānă va fi deslegatā ast fel, că Romānia va deveni parte suverană și dinasticescē intactā a unei puternice uniuni de state, cu centrul la Viena: e convingere a politicianilor romāniū din Austro-Ungaria. Nisuiņtele romāne nu sînt deci primejdiōse pentru Austria; din contrā, ele coincidēzā cu interesele monarchiei.

„Contele Goluchowski a inaugurat o comunicație mai sinceră, care s'a manifestat în visita M. Sale la Bucuresci, și a contribuit mult la întărirea raporturilor de amiciție, necesare în interesul bineințeles al ambelor state.

„Atāta însă nu e de ajuns, pentru a prepara unirea intimă, indispensabilă din punct de vedere al misiunii istorice a Austriei.

„Prin o tractare corēspondētōre a conaționalilor locuitori în Austro-Ungaria trebuie să dovedēscā monarchia, că alipirea cātrā Austria cuprinde în sine numai favoruri, ēr nu amenințare națională. În direcția acestā s'au comis pēcate mari. Sōrtea Romānilor din Ungaria e curat martiriū. Îndeosebi de

la introducerea dualismului, pune națiunea maghiară cerul și pāmīntul în mișcare pentru a desnaționalisa pe Romāni. Zāharul și biciul, ademeniri și amenințări, întregul registru de mijlōce de putere de stat, până la mēsuri draconice ale baronului Bāuffy: tōte se pun în mișcare pentru a-i despoia de naționalitatea înāscutā.

Înceie apoi cu ceea ce zicea o dată Andrāsy, — dar în alt înțeles, făcēnd alușiune la pericolul din Nord—Rusia, anume: că „dacā Austro-Ungaria și-ar face profesia de credință din existența și desvoltarea națională a Romānilor sēi, — pōte considera de bātutā ōra, în care în politica din Orient pōte să dispunā asupra bataliōnelor din Romānia ca asupra bataliōnelor proprii.

Cine provōcā antisemitismul? — Nu e vorbă de data asta de splendida biruință, repurtatā de partida creștină la alegerile comunale din Viena. În Austria antisemitismul e în flōre. Dacă în Ungaria nu s'a ivit încă destul de pronunțat, e de a se ascrie împrejurării, că jidovii nu și-au dat pe față impertinența de care sînt capaci. Dar să pare apropiat și timpul acela, când și în Ungaria va erumpe antisemitismul, și mult ne temem, că pornirea acestā să nu fie prea vehementă.

În ședința de la 28 Maiū a dietei, abatele Molnār a interpelat pe trei ministri de o dată, dacă au cunoscință, că la universitatea din Pesta, nescē făptuitori necunoscuți au sdrobit crucea de pe chipurile corōnei ungare, care e așezatā pe treptele fie căruī etaj. — și a cerut ca făptuitori să fie pedepsiți cu tōtā rigōrea. Ziarele din capitală, se înțēlege celea creștine, — spun, că ministr. Szēll s'a indignat de acest fapt și a și dispus să se facā cercetare, care apoi a dovedit adevērul interpelației. Să nu se uite, că acesta s'a întmplat, chiar când se vorbea, că universitatea va fi vizitatā de regele apostolic al regatului ungar.

Cine provōcā la antisemitism, creștinii ori jidovii?

Revistă bisericēscă.

Roma. Ziua de 24 l. c. a fost zi de sērbātōre pentru biserica catolică. Albumul acelora, cari viețuind în lume au dus o viețā de āngeri în trupuri s'a mārīt cu 2 nume, Ioan B. De la Salle și Rita de la Cascia. O mișcare neobicinuită nici chiar în anul iubilar se arēta des de dimiņēzā pe stradele eternei cetāți, ce duc la basilica s. Petru. Toți grābiaū să asiste la pe cât de imposantā și de inimī înālțātōre, pe atāt de rara ceremonie, la canonizarea sfinților. Corđōne de armatā italiană țineaū ordinea în piața s. Petru, ēr soldații papali se mārģineaū la onorurile de casā în lāuntrul bisericii.

Ceremonia, împreunatā cu s. liturgie, carea din delegațiunea Pārintelui nostru Prea Fericit a celebrato Cardinalul decan, pe lāngă asistiņța alor vreo 60.000 de ōmeni, între cari jumātate pelegrini, s'a început la 8^{1/2} și a durat până la 1 ōrā după amēzi. A farā de celebrarea s. sacrificiū liturgic, tōte cele alalte pre-

scrise la canonisarea sfinților le a îndeplinit însuși pontificele, care este deplin sănătos.

În 27 apoi același pontifice a declarat de fericiți 77 de martiri, cari și-au vărsat sângele pentru Christos în Tonking și Cochinchina. Și la ceremonia acesta a participat, se înțelege cu bilet, vre-o 30 mii de ómeni.

Revistă politică.

Austria. Mare svon se făcea anul trecut, asupra lozincii Schönererianilor: „Los von Rom“. Isbândile contemplate din partea lui Schönerer, în ce privește părăsirea bisericii catolice, nu s'au verificat, și cu dreptul puteam să așteptăm desfășurarea ulterioară a lucrurilor. Doriam să vedem, că dacă Vienezii nu au ascultat întru toate pe Nemții radicali, nutresc cel puțin simpatie față de dînșii. Acesta o puteau ei arăta mai bine la alegerile consilierilor comunali. Aici intr'adeyăr au și arătat cât preț pun ei pe radicalii, cari simpatisează cu protestanții. Opt consilieri le mai lipsesc catolicilor pentru ca să aibă două treimi din totalitatea consilierilor municipali a capitalei jumătății de dincolo a imperiului nostru.

Ăstea fie zise pentru Viena. În ce privește țările reprezentate în Reichsrath, acestea sînt tot în febrerea de mai înainte. Pacea între elementul germân și cel slav, nu se poate aduce la cale. Certele din parlamentul austriac în loc să înceteze se potențiază. Amănat-a guvernul ședințele Reichsrathului, când cu o săptămână, când cu mai puțin numai și numai, ca departe fiind de o laltă inimizii să se impace. Dar totul fu zădarnic. Abia se intrumeau din nou și Cehii din nou începeau obstrucția. Ast fel fiind situațiunea parlamentară, guvernul e hotărît să disolve camera, ce poate nu peste mult se va și întâmpla, ca da de cum va din nouele alegeri ar eși elemente mai conciliante, cu cari să pótă sta de vorbă. Despre absolutism, după unii bărbați de stat, nici vorbă nu pótă să fie, împedecat fiind acesta de cătră pactul dualistic.

Belgiu. Zilele trecute a fost alegerea deputaților pentru parlamentul din Bruxella pe baza noului sistem electoral. Liberalii și începuseră să svonescă, că acum se va pune capăt domniei partidului catolic, de o parte, pentru că să iviseră neînțelegeri chiar în sinul partidului, de alta pentru că noul sistem de alegere era în favorul lor. Doriau să ajungă ei la putere, ca să fericescă și această țară industrială pe cum au fericit pe multe alte, dar dorința le-a rămas neimplinită, de astă dată au trebuit să-și pună pofta în cuiu. Căci după cum ne spun telegramele după colóre jidano-liberale, în cazul de față de tot nesuspecte de favor pentru partidul catolic, alegerile s'au terminat cu aceea, că au reușit 84 de deputați catolici, ér 68 de liberali, socialiști etc. Și nota bene alegerile acestea s'au in-

timplat după noul, pentru opoziție favoritoriul, sistem electoral. În virtutea sistemului acestuia voința opoziției, carea cu alt cuvînt s'ar numi minoritate se pótă valida pretutindina. Acesta se întâmplă așa, că fiind țara împărțită în mai multe cercuri electorale mai mari, fie care partid își compune lista designațiilor de deputați pentru fie care cerc. Dacă apoi nici o listă nu intrunesc majoritatea absolută, atunci se lea în considerare numărul voturilor, ce le a obținut fie care listă și în proporție cu numărul acelora se declară de aleși după ordine aceia, cari sînt puși pe listă. În forma acesta minoritatea din un cerc, care la noi nici când nu pótă fi luată în considerare, acolo își pótă valida dreptul.

Transvaal. Războiul buro-anglez se pótă considera de terminat. Buriile deja de mai înainte au părăsit asediarea orașului Mafeking, ér aceia cari luptându-se până acuma în Oranje, s'au retras spre apărarea pămîntului Natal încă și-au perdut ori ce speranță nu numai de a învinge inamicul, fără și de a i se opune cu succes. Numărul lor s'a redus la abia 10,000 de luptători, cari neputend ține pept față cu colosul anglez, se retrag. Îmbirea de patrie și desperarea i-a adus la ultimul, dar tristul plan. Ei și-au propus nimicirea băilor de aur din Transvaal, a căror posesere a fost ținta Anglezilor. Abia Anglezii vor trece riul Vaal, și minele vor exploda. Acesta este cel puțin intențiunea soldaților și a indigenilor. Spre executarea acestui plan, s'a făcut schimbare în persóna inspectorului suprem de mine. În locul inginerului Klinke a fost pus inginerul Munig, care a și efectuit transforările pentru explozare.

Anglezii au trecut peste riul Vaal, și acum privirile tuturor sînt îndreptate asupra acelora, ce au să se întimple la minele avute în aur de la Iohannisburg.

Cu intrarea Anglezilor în Transvaal se spune și aceea, că regina Angliei va decreta adnexarea Oranjului la posesiunile engleze din Africa de sud.

Corespondințe.

Din tractul Reghinului 1 Maiu 1900.

Onorată Redacțiune!

În zilele noastre, în urma sarcinilor grele, ce are a le suporta poporul, cum sînt diversele dări și impositiv, abia mai putem aștepta de la el contribuiri și pentru scopuri bisericesti și școlastice. Cu toate acestea, spre mângăierea noastră sufletescă aflăm, că dacă poporul are conducători destoinici și desinteresați, e gata a jertfi totul, numai să vadă că înainteză și nu rămâne înapoia altor némurii.

O dovadă despre acesta ne dă parochia Brețe din tractul Reghinului. Parochia acesta era mai să fie înghițită de cătră majoritatea reformată și întru toate preponderantă în aceea comună.

În anul 1896, venind preot On. Simeon Zeban, s'a apucat de lucru cu mult zél.

Mai întâiu s'au renovat casele parochiali și s'au reconstruit parte din nou, acoperindu-se cu draniță și aducându-se în starea de astăzi, în care deși modeste, dar sînt gustose și locuibile.

După terminarea caselor parochiali în 1897 s'a acoperit din nou biserica și s'a provădit cu 8 ferestri luminose, în cât astăzi cu drag ascultă credincioșii s. liturgie în ea.

În anul 1899 a venit rindul la școlă. Aci atât spesele, cât și obstaculele ce au fost de întâmpinat au fost mai mari. Poporul sêrac abia mai putea contribui, ér eforia școlii de stat din loc, pe toate căile umbla să împedecă edificarea unei noue școli gr. cat. ca ast fel închișându-se cea veche, poporenii gr. cat. să fie siliți a-și trimite pruncii la școlă de stat.

Dumnezeu nu le-a ajutat. În vara anului 1899 s'a edificat școlă nouă întru toate corespunzătoare și în 27 August, binecuvîntându-se s'a dat destinațiunii ei.

Toate acestea îmbunătățiri, au cerut spese de peste 2000 fl., cari s'au strîns parte din arunc pe poporul abia de 40 familii supuse la arunc, parte din ajutoriul oferit din partea Prea Veneratului Consistor, parte din colecte întreprinse pentru biserică la inteligența din Reghin și între locuitorii din loc.

La acestea se mai adauge, că în 1898, s'a pus fundamentul unui magazin de bucate, care astăzi numără aprópe 100 metre și crește în continuu, cu scopul ca din acela cu timpul să se edifice o biserică nouă de piatră.

Astăzi poporul din Brețe este mândru de așezămintele sale modeste, dar și mai mândru și mai mângăiat sufletesce este păstorul său.

Étă dar, ce să pótă face așa zicend din nimica, acolo unde este abnegațiune interes adevărat față de binele și înaintarea poporului și unde preotul este la culmea chemării sale. Servescă toate acestea spre mângăiere preotului acelei parochii, ér altora cari se află în parochii mai bune și între condițiuni mai favorabile, ca esmplu de imitat.

Cruce.

Săsarî la 18 Maiu 1900.

M. O. Dle Redactor!

Rog. să binevoiți a da loc în colónele „Unirii“ următorului meu răport:

Mulțămită publicului român inteligent pentru pãrtinirea căldurósă, care ne-a ascurat reușita petrecerii și concertului împreunat cu teatru, ce s'a aranjat în Pomî la 7 Maiu cu ocaziunea adunării Îubilare a bravilor învătãtori din despãrtãmîntul nostru.

Adunarea încã a succes peste aseptare bine, participãnd aprópe toți membrii, mulți domni óspeți și mulțime de popor. Drept, că preoțime a fost puțină, ba — spre marea mea durere — tractul Ardușatului numai prin subscrisul a fost reprezentat. — Pãnã atunci numérosii Domni óspeți — din mari înde-pãrtãri — ne-au făcut bucurie prin presința și interesarea lor. — Și aici cu plăcere amintesc pe Domni: Dr Vasiliu Lucaciú,

Gavriil Barbul, Iuliu Șturani, Constantin Lucaci, Victor Nyilvan, Ilie Pop, Georgiu Pop, M. O. D. Antoniu Gitta, Pampiliu Ossian, Victor Gitta, Vasiliu Popan și alții.

Din adunare s'au trimis telegrame de omagiu Escelențelor Sale Mitropolitului în Blaș și Episcopului în Oradea mare cu următorul conținut:

„Escelenței Sale Dr Victor Mihályi Archiepiscop în Blaș. Adunarea din Pomî a reuniunii învățătorilor din ocaziunea jubileului ducentenar, cu fișcă devoțiune trimite omajul său Escelenței Vostre, dorindu-Vă viață îndelungată, cere umilit binecuvîntarea arhierescă.“

„Escelenței Sale Mihail Pavel Episcop în Nagy-Várad. Adunarea din Pomî din ocaziunea anului jubilar ducentenar cu omajială supunere feliicită pe Părintele și Patronul său și-i cere umilit binecuvîntarea arhierescă.“

La care am primit următorul părintesc răspuns:

„Nru 2464—1900. Onoratului oficiu parochial gr. cat. în Pomî. Domnul Alesiu Pop, președintele reuniunii învățătorilor din ședința ținută în Pomî, ieri mi-a trimis un telegram, din incidentul jubileului ducentenar al S. Uniri. După ce nu a indicat, unde să i să trimită răspunsul, frățesce recere Oficiul parochial, să binevoiescă a aduce la cunoștința acelui Domn Președinte, că Noi omajul docentilor acelei reuniuni l'am primit cu bucurie părintescă și reuniunii îi mulțămim de simțăminte calde, și îi dorim de la Dumnezeu prosperitate statornică, din inimă împărțășind fișcă căruia membru al reuniunii binecuvîntarea Noastră Archiepiscopescă. Blaș în 8 Maiu st. n. 1900. binevoitori Victor Mihályi m. p. mitropolit de Alba-Iulia. — Care generoasă și părintescă binecuvîntare nespunșă bucurie, plăcere și îmbărbătare va produce în inimile membrilor reuniunii noastre.“

Din rațiociniul primit aseră de la P. O. D. Aureliu Pelle am aflat, că intratele petrecerii au fost: 127 cor. 40 bani era speșele 98 cor. 18 bani, rămânend venit curat 29 cor. 22 bani, care sumă s'a depus la cassa bisericii din Săsari, pentru a se alătura „fondului de premiare a învățătorilor“ care deja dispune de 162 cor. 43 bani capital.

Suprasolviri au făcut următorii domni: Il. Sa Nicolau Uyfalusy 10 cor., Georgiu Achim 5 cor., Michail Ghiriți 5 cor., Alesandru Steț 2 cor., Gavriil Barbul 1.50 cor., Ludovic Rorász 2 cor., Victor Nyilvan 1.50 cor., Augustin Dragoș 1.50 cor., Constantin Lucaci 0.50 cor.

Căror marimonioși binefacători — pe cum și tuturor Domnilor participanți — în numele reuniunii noastre și pe această cale le exprim cele mai calde mulțămiri.

Cu deosebită stimă!

Alesiu Pop

paroch, președintele despărțământului Ardasat-Someș a reu. inv.

Declarațiune de aderință.

Subscriși prin aceste ne declarăm ea pimim întru toate programul sêrbărilor iubire, proiectate pentru Șişești în 12 Iulie și 28 August a. c., și ne promitem că vom da tot concursul nostru ca acele sêrbări să relasă cât de splendide.

Rugăm pe onorata Red. a prețitului noastre „Unirea“, să binevoiescă a publica această declarațiune a noastră.

Baiasprie 29 mai 1900.

Michail Demeter paroch coop. Petru Mihus inv. în Scridescl. Petru Botosiu docente în Șandrescl, Ioan Botosiu inv. în Tetișiu. Petru Porumb Avram Chereches.

Fondul de salarisare.

Colectați cu discul de la credincioșii din Dimb, distr. protop. Cătina . . . 4 cor.

În tractul protop. al Mediașului s'au colectat cu discul:

Mediaș	6 cor.
Șeșca mică	8 „
Aghîrbiciu	2 „ 04 fil.
Șola	— „ 60 „
	16 „ 64 „

Nicolau Solomon, protopopol Ludosului 30 cor. — fil.

Teofil Pop, paroch în Hădărău, tractul Ludos 20 cor. — fil.

NOUȚĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Subscrișul în numele curatoratului bisericesc gr. cat din Igrîș vin a aduce și pe această cale cea mai caldă mulțămire publică Stimatului Domn Béla Tabakovits sub-notariu comun în Igrîș și soției sale Stimabilei Döme Matilda, cari din îndemn creștinesc au donat S. Bisericii o Evangelie cu litere străbune în preț de 25 corone. Dumnezeu le răsplătescă nobililor donatori. Igrîș, la 26 Maiu st. n. 1900 Luca Lupescu paroch gr. cat. — Ioan Anghel proprietariu în Alba-Iulia a cumpărat o S. Evangelie cu litere latine pe sama bisericii noastre gr. cat. din Hêpria. Dînsul a mai dăruit multe altele pe sama s. bisericii, deci nu putem ca să nu-i aducem și pe calea această mulțămire. Hêpria, în 24 Maiu 1900. Antoniu Filipescu adm. parochial — Dömea Iuliana Dredeanu preotescă vid. a binevoit a dăru pentru împodobirea Iconostasului bisericii noastre 2. icone pompöse cu rame aurite; Domnișora Ana Cartice a procurat pe sama s. bisericii din loc o s. Evangelie ediția cea nouă cu 26. corone; apoi poporana din loc vid. Anuța Alec a dăruit s. bisericii un stichariu nou frumos lucrat; în fine Maria Pop Bicsad a procurat 1. apostolierii noi și a făcut și alte dăruiri pentru s. noastră biserică în sumă de 20. corone; pentru cari fapte marimoniose acestor mueri pie și evlaviöse li se aduce mulțămire sinceră și pe această cale. Pronia cerescă se le țină viața încă mulți și fericiti ani, spre a putea aduce încă multe jertfe spre mărirea lui Dumnezeu. În numele Antistiei bisericesc din Tirșolții: Eugeniu Dredean paroch local.

Din Archidieceșă. On. Gregoriu Nistor, adm. paroch. în Solovestru, distr. protop. Reghin, și On. Ioan Scridon, adm. paroch. în Bord, distr. Ernot au fost numiți parochi. — Clericii absoluți Emil Pop și Iuliu Bucur, au fost ordinați Duminecă în 27, ca subdiaconi și Joi, în ziua Sf. Înălțări, ca preoți. Emil Pop, e dispus de admin. paroch. în Feneșul säs. distr. protop. Cluș, ér Iuliu Bucur în Gâmbuț, distr. protop. M.-Uióra. — On. Roman Dêmboiu, paroch în Sebeș, vicar. Făgăraș, e trecut în deficiență cu ziua de 1. Iuliu n. a. c.

Numiri. Semproniu Muntean, fiul directorului preparandial din Blaș, până acum practicant la tribunalul din Alba Iulia, a fost numit vicenotar tot la acel tribunal. Felicitările noastre!

Statua Mântuitorului pe Vezuv. Un comitet compus din cetățeni neapolitani a hotărît, să pună pe Vezuv, de-asupra unui erater, numit conul Calderoni, o statuă a Mântuitorului. Papa, care se interesează mult de acest plan, a compus pentru statuă inscripția următoare: „Jesu Christo, Deo Restituae per ipsum salutis. Anno MCM. Leo P. P. XIII.“

Esamen rigoros. Afăm că, clericul din diecesa Gherlei Iosif Demian, a trecut în zilele aceste cu frumos succes peste esamenul rigoros din studiul biblic și limbile orientale, la universitatea din Budapesta.

Directorul și senatul fundațiunii Șulțane sînt convocate la ședință pe zilele de 8 și 9 Iunie n.

De la Academia Română. Cu începerea viitorului an școlar 1900—1901 se vor primi 16 eleve în Institutul de fete la Măgurele fundat de Ioan Otteteleșan și înființat de Academia Română, sub înalțul patronajiu al M. S. Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a repositului fondator, o creșcere casnică și instrucțiunea convenită unei „bune mame de familie, fără pretențiunii săi lux.“ Cursul va fi de 5 ani, în timpul cărora elevele vor ave totă întreținerea în Institut. Sînt admise în Institut copile născute din părinți români sêraci, pe deplin sănătöse, cari până la 5 August 1900 au împlinit 12. dar încă nu 14 ani, au pregătirea ce să dă în școlile primare din România. Cererile însoțite de act de nascere, act de vaccină, act de paupertate, în care se va arăta și numărul copiilor și atestat școlar despre terminarea claselor primare, au să trimită până la 5 August 1900 — la Academia Română (calea Victoriei Nr. 135), pentru comisiunea fundațiunii Otteteleșan. Concurentele, cari nu sînt din România, se admit fără examen de primire, în virtutea atestatelor obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 5 August, cererile însoțite și de atestat medical.

Scolastic. Ministrul de Culte și Instrucțiunea publică reg. ung. prin ordinațiunea de la 14 Ianuarie 1900 Nr. presidial 5276/1899 a aprobat cartea pentru scolile poporale: „A treia carte de cetire pentru copii și copilele din anul al 3-lea și al 4-lea de școla, întocmită de mai mulți prețini ai școlii.“ Se pöte procura de la Librăria editöre Ciureu Brașov pe cum și de la toate librăriile din patrie cu prețul de 65 cr. sau 1 coronă 30 bani.

Loteria „Casei Naționale“. Comitetul central al Asociațiunii în ședința sa din 29 Maiu a. c., considerand, că din cauza scurțimii timpului nu s'a putut desface un număr atât de mare de bilete, cari ar asigura un profit mai însemnat pentru „Casa Națională“, pe basa ordinațiunii Ministrului reg. ung. de finanțe Nr. 40757 din 21 Maiu a. c., a amănat tragerea la sorți pe 20 Octobru nou 1900. — Bilete se pot Comanda la biroul Asociațiunii în Sibiu, Str. Morii Nr. 8. — Deposit general pentru România la Dnii C. Steriu & Comp. Bucurescl, Str. Lipscani Nr. 19.

O invenție importantă. Cea mai nouă invenție este telefonograful. Telefonograful este o combinație a telefonului cu un fonograf de curënd construit, care permite să se fixeze și să se păstreze conversațiile în absența destinatarului, așa în căt la întörcerea sa el să pötă vedé ce conținea depeșă.

Necrolog. † Nicolae Maior, paroch în Vamoș-Odrhei, distr. protop. al Ibașfalăului, a repausat la 5 Maiu n. în al 57 an al vieții și 36 al preoției.

† Dr Nerva Moldovan, din Blaș, medic în Săvădisla, a murit în Cluș la 30 Maiu n. după un morb greș. în al 28-lea an al etății și al 2-lea al fericitei căsătorii. Trimitem condolențele noastre familii repausatului.

Odihnescă în pace!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfintului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

II.

(Continuare.)

Starea de deplâns a societății, în care era să pășescă Augustin, școlile, în care fură siliți a-l da, cărțile, teatrul, jocurile, de la cari era chiar imposibil a-l reține, toate acestea influențară asupra spiritului și inimei ei, contribuind și o îndemnară, ca și ea se urmeze voinței bărbatului său. Pentru că în urmă, după ce societatea era așa de adânc coruptă, în cât pentru un om tinăr era aproape imposibil a nu căde. — de nu cum va se retrăgea în pustie și refusa să învețe a ceti, pe cum făcuse atunci sfântul Antoniu — și dacă e adevărat ceea ce zice sfântul Paul într'un loc, de care se cutremură toate mamele creștine, că adevărat după botez păcatele sînt cu mult mai grele, căderile cu mult mai afunde, petele cu mult mai greu se pot șterge, — apoi pentru ce să grăbescă cu primirea botezului? De ce să nu reserve darul atot puternic pentru ziua, când Augustin, de cum va ar rătăci un timp, s'ar renasce din nou în credință și virtute. — „Așa se cugeta și mama mea — zice s. Augustin — și cunoscînd ispitele și tempestățile pericolelor, la cari voiți fi inevitabil espus, se mîngăia cu cugetul, că în loc de a espune însuși chipul lui Isus Christos, le lasă numai materia fără formă, pe care se va întipări ore când chipul acesta.“¹⁾

Numai, cât în dată, ce Monica primi acest plan periculos, la care fu constrinsă de bărbatul său, ea se simți tot o dată îndatorată a veghia și mai strict, ca în trecut asupra sufletului fiului său.

Îndemnată de pericolul, din care abia scăpa Augustin, înveselit și îmbărbătat de făcarea iubirei, ce o observă ardînd în inima lui Augustin, s'a decis a nu-l perde nici un minut dinaintea ochilor și jertfindu-și tot mai mult tristețe plăceri lumesci, ea se făcu ângerul pădătorii și prevedința lui vădută.

Lucrarea ei inse nu se mărgini numai la atîta! Monica începu a-și aplica față de soțul său, față de sócră-sa, consăngen și chiar și față de servitorii, acel metod al blîndeței și al răbdării, de care făcurăm amintire mai sus, și încă cu un zel mai ardătoriu, ca altă dată. Nădejduia că prin acesta i-va desarma pe toți, și cine scie, pôte i-va câștiga de ajutorii în lucrarea sa cea mare.

Înainte de toate își câștigă pe sócră-sa. Acesta era o femeie sumetă, tirană, care ascultînd de vorbele mincinoase a sclavelor s'a mîniat foc pe noră-sa. Monica prin purtarea sa preventoare o desarmă. Prejudetele ei cu încetul dispărură. „Ea recunoscu falsitatea bârfelelor — zice sf. Augustin — și fără a-i spune ceva Moniceii, vine la Patriciu și-i descoperă blăstêmăția gurilor rele, cari turbură pacea căsii. Patriciu, care

nu scia de giumă, porunci nuietele servitoarelor și după pedepsă, sócră le spune sus și tare că ori care va veni cu vorbe slabe despre noră-sa la ea, se scie, că asta le va fi răsplată în tot de una. După aceea, veți bine, nici o sclavă numai cleveti, și Monica începu a trăi cu sócră-sa într'o plăcere de bunăvoință neturburată.“¹⁾

Selavele la început tăcuseră de frică. — Monica inse se silea de a le învăța să tacă din iubire. Îi succese a le câștiga inima și și ele o impresurau cu iubire fidelă.

Și asupra consăngenilor și a vecinilor își estinse influința binefăcătoare. „Și acest dar mare l-ai dăruit șerbitorii Tale, în a cărei pantece m'ai zidit o Dumnezeuul meu, Mântuirea mea, darul de a împăca pe cei mînioși și sfădiți.“²⁾

Și ast fel cu încetul ea deveni confidentă pentru întregă vecinătatea, toți veniau la ea să-și spună necasurile. Veniau câte unii învăpăiați încă de mînie, ca să-și gollescă înaintea ei inima aprinsă de primul foc al vătămării în cuvinte aspre, cam îndătinate între atari împrejurări. Ce făcea ea? Îi asculta cu blîndetă. — Nime nu se pricepea ca ea la o împăcare domolă și sigură. Măestria ei cea mare sta în tăcere. Tot, ce i-se concredea, se cufunda în sufletul ei ca într'o fântână afundă, din care nimic nu mai ese la lumină. Și dacă și spunea câte o dată câte un cuvînt despre cele auzite, acela era numai pentru ca să aline mânia și să vindece câte o rană. „Mie însu-mi mi-s'ar pără neînsemnat acest dar — continuă Augustin — de nu a-și scii din trista experiență cât de multe-s neînțelegerile din cauză, că mulți ómeni — nu scii din ce pestilență îngrozitoare a păcatelor, ce se lătesce tot mai mult — nu numai că spun celor mînioși vorbele de mînie a contrariilor lor, ci mai adaug ei și vorbe scornite — pe când omul de omenie ar trebui să i-se pară lucru neînsemnat a înmulți și ațita prin vorbe slabe vrăsmășiile altora — de aceea să se nisuiască a și împăca atari dușmăni prin vorbe bune, pe cum făcea ea (Monica) învățată fiind de Tine, Dómnice, Învătătorul ei intim în școla inimei sale.“³⁾

Cu un cuvînt pacea domnia în jurul ei, și casa ei era asemenea acelor sanctuare la a căror intrări străjuesce tăcerea și cari cu pacea lor liniștită împacă pe toți cei, ce își aduc acolo turburările și durerile sufletelor lor.

Dar mai ales față de bărbatul său își validita totă istețimea sufletului său frumos, și puterea manierelor sale minunate. El era păgân, ea voia să-l conducă la Dumnezeu. El era tată și ea voia a-l face și pe el părtaș la lucrarea sa, dar fără scirea lui, sau cel puțin se nu-i pună pedecii.

Augustin a descris cu câte va cuvinte pline de farmec darul și măiestria fină cu cari Monica învinse și pedecile cele mai grele ale situației sale. — „Atunei zice Augustin — eu credeam, măica credea și totă casa credea cu noi, numai Tata era necredincios.“ Eță icóna unei familii din secolul al IV-a. Durere, acesta e icóna și a multor familii de astăzi!

Dară să ascultăm mai de parte cuvintele lui Augustin. Pentru că sînt așa de frumoase și drepte! Câtă mîngăiere pot da ele unor suflete. „Totuși — continuă Augustin — tatăl meu nu puté șterge din inima mea influința covârșitoare a pietății mamei mele și nu mă puté abate, ca să nu cred în Isus Christos, pe cum nu credea el.“⁴⁾

Și acesta așa va fi tot de una! Trebuind să alégă între Tatăl său necredincios și între mamă-sa credincioasă, băietul nu va sta la indoelă, el va crede dimpreună cu mamă-sa.

Sciind Monica, că starea acesta pôte să se schimbe mai târziu, că pasiunile să vor trezi și cu înțelă vor răpi pe tinărul om, care vede esemplul tatălui său; sciind ea cât de priincioși sînt anii primii ai copilăriei pentru cultivarea inimei, nu mai perdu nici o zi. „Ea mă învăța — zice Augustin. — a pune pe Dumnezeu mai pe sus de toate, mai pe sus și de tata; a nu asculta de cât de El și a-l iubi cu o iubire mai pe sus de toate iubirile.“¹⁾

„E drept — adauge el — că Monica față de bărbatul său era fără măsură preventoare și delicată. Îndatorată fiind a-i contrazice și a i-se împotrivi câte o dată în lucrurile de credință, cu atît mai mare umilință și blîndetă i-se supunea în cele alalte. De și mai bună ca el, adevărat mai luminată la suflet și mai virtosă la inimă, ea se pleca tot de una înaintea lui. Cu bucurie și fericire se numia servitorea lui; și dacă suferia câte ceva pentru aceste abnegațiuni, era respălătită prin libertatea câștigată de a planta pe Isus Christos în sufletul fiului său.“²⁾

Spre acest scop își folosia tot timpul, spre acesta își puna tot sufletul; viața ei se cuprindea tot mai mult în aceste două cuvinte: *Dumnezeu și fiul său*.

Fiul său pe pămînt și Dumnezeu în ceruri! A-i crește pe unul, a contempla pe cel alalt, a-i iubi pe amîndoi. — Acesta îi era destul! Și ce i-ar mai fi trebuit pentru o mîngăiere deplină?

Durere inse, cât de lute se amestecă grijile priute aceste prime bucurii ale unei mame dulci, și ce scurt e timpul, cât își ține ea pruncul la sin și singură și-l crește! Abia eși Augustin din copilăria și trebui să se îngrijescă de studiile lui. Monica temîndu-se, ca nu cum va luminîndu-și mîntea să-i ruineze consciința sau să-i strice inima — nu se grăbi a-l despărți de sine. Îl conducea deci învățătorilor din *Tagasta*; acestia fură chemați a casă, ca sub supraveghierea ei să-l învețe primele elemente ale cunoștințelor.

Omul ar fi cređut că un talent așa de splendid și de perfect să va arêta încă în primele instrucțiuni ale învățătorului, și că barêm cu privire la dezvoltarea sufletescă numai bucurie va face mamei sale. — Dar nu fu așa! Ceea ce arêta mai întâi, era o lene ne mai pomenită și un disgust de învățatură neînvinș.³⁾

Gramatica nu-i plăcea nici atîta, a față de limba latină, ce o învățase fără osteneală așa zicînd jucîndu-se, între glumiile, gugulirile și zimbetele lăgănului; și limba *punică*, pe care o iubia pentru că era *limba lui maternă și limba națiunii sale*. Alt cum avé disgust deplin față de primele elemente ale orii cărei limbii.

Învătătorii lui vîdînd bine ce s'ar puté aștepta de la un prunc așa talentat, când cu amenințări, când cu pedepse se nisuiău a-l îndemna la sirguintă.

Strictetă aceasta inse îi măria numai gróza de studiu, și ca să încunjure pedepsele, se dădu la minciuni și strengării mai mic, cu cari înșela pe tatăl său, mamă sa și pe învățătorii săi.⁴⁾

¹⁾ »Illa (mater) satagebat, ut tu mihi pater esses, Deus meus, potius quam ille,« Confess. lib. I. c. 11.

²⁾ Tot acolo.

³⁾ »Lectiunille, unde se invétă a ceti și a scrie și a numera, imi erau grele și imi păreau grozave pedepse. «Unu cu unu sint doi; doi cu doi sint patru» — imi suna tare urcios,« Confess. lib. X. c. 13.

⁴⁾ »Îngelând prin nenumărate minciuni și pe dascăl și pe părintii,« Confess. lib. I. c. 20.

¹⁾ Confess. lib. I. c. 11.

¹⁾ Confess. lib. IX. c. 9.

²⁾ Confess. lib. IX. c. 9.

³⁾ Tot acolo.

⁴⁾ Confess. lib. I. c. 11.

Înfricată de această primă răutate a fiului său și observând, că sufletul acesta nobil trebuie îndomnat de alt ceva, și nu de *frică*, Monica își conduse fiul la „șerbitorii lui Dumnezeu“ la „omenii rugăciunilor.“¹⁾ ca aceștia să stirpescă din inima lui cu motive mai înalte ura, ce are față de învățătură. „De la ei zice Augustin — am învățat a te cunoaște pe Tine, o Dumnezeu meu, cuprindându-se pe cum puteam, ca pe o ființă supremă, care fără a te arăta simțurilor noastre, ne poți asculta și ajuta în necăsurile noastre. Ca prunc Te rugam pe Tine Ajutorul meu și Scăparea mea — și întru invocarea Ta îmi rumpeam și deslegam nodurile limbii mele și mă rugam către Tine, de și micuț, dar nu cu puțină căldură, ca să nu fiu bătut în școală... Și fiind că nu mă ascultai pentru că nu era spre binele meu, cu toții, încă și părinții mei, cari nu-mi voiaș nimic rău, rîdeaș de bătaia primită, care atunci era așa de amară și grea pentru mine.“

Durere, acesta grăză de învățătură nu era unica greșelă a lui Augustin. — Se adaugea încă o superbiă, ce se arăta din când în când pe lângă totă timiditatea și retragerea lui naturală, apoi un dor nepotolit după succese și laude, împreună cu o atragere viuă către jocuri și plăceri. „Cu mi de minciună înșelam pe învățătorii — ba și pe părinții mei, numai să mă pot juca, să ved comedii, și să pot imita ceea ce vedeam. Ba și furam câte ceva din camere părinților, sau de pe masă, parte din lacomie, parte ca să am ce da copiilor, cari îmi vindeau mie jucăriile lor, de cari și ei se desfătau, dar totuși mi-le vindeau. În jocuri, răpit fiind de poita deșertă a distingerii îmi câștigam a dese cu înșelătorie învingeri. Dar totuși ce nu puteam de loc suferi și de ce înfruntam și mai tare pe alții, dacă îi prindeam, de cât de ceea ce însu-mi făceam? Și dacă prinzându-mă erau înfruntat, mai bine mă certam aspru, de cât să mă las de vină.“²⁾

Cu un cuvânt, sângele ferbinte, săgân, primit de la tatăl său Patriciu începu a ferbe și în vinele lui.

Ne grăbim înse a adauge că pe lângă toate defectele aceste mai are și însușiri bune. Iubia dreptatea, se îngrozia de rușine. Era bun, simțitoriu, iubitoriu și recunoscătoriu. Are porniri nobile. De mi de ori resplătia alipirea celor ce se încredeau în el. Iubia pe mamă-sa. — Tote aceste însușiri bune și aplicării rele începură a ferbe în sufletul lui la focul prim al junetei. — Ore ce va să fie din el? Care va învinge, sângele păgân eredit de la tatăl său, sau puterea creștină plantată în inimă de mamă-sa? Dar mai ales ce s'ar fi ales din el, dacă deja pe pragul vieții nu l'ar fi ocupat cu totul o influință sfântă și salutară, și dacă de o dată cu pericolele nu s'ar fi mărit în fie care zi grija neadurmită și nu s'ar fi înmulțit și rugăciunile ferbinți ale Monice?

Între atari împrejurări îngrijitoare Monica se vede de o dată nevoită a se despărți de fiul său pentru prima dată. Augustin creștea, era Tagasta era un orașel mic, nu are mijloce destule pentru creșterea ulterioară a tinărului. De altă parte Patriciu, mândru de fiul său — căci Augustin pe lângă totă trândăvia și înstrăinarea de învățătură, trecea de un tinăr de mare speranță, — s'a decis, ca, pe lângă totă puținătatea averii sale, pe lângă toate părerile de rău ale Monice, să nu se retragă de la nici un sacrificiu, nici material, nici moral, numai să-i potă da o creștere conformă talentelor lui.

Cam într-o depărtare de 6 ore de Tagasta era un oraș, care pe lângă un gust bun își mai păstrase și ore care cultură spirituală între păreții săi: *Madaura*, locul

natal a lui Apuleu.³⁾ Forul frumos împodobit cu statuetele tuturor zeilor era împrejurat de multe școli de științe.⁴⁾

Aci își aduse și lăsă Monica pe fiul său, după ce mai întâi îl provădu cu toate sfaturile unei mame și își vârsă toate lacrimile, ce le vârsă o mamă între atari împrejurări. Numai aceea o mai mângăia, că cel puțin nu e chiar de parte de el, și că la primul pericol îi poate alerga întru ajutoriu; nici nu se cugetă, că răul, de care ea încă în lăgân l-a ferit cu atâta grije, a cărui semne inșe le-a văduț, va erumpe așa de curând și va răni așa de adânc sufletul fiului său așa de puțin îndepărtat de ea.

„Va urma.“

Lumina în cultul dumnezeesc.

(Continuare.)

„La acestea se mai adauge încă un motiv, care în lucrurile liturgice e de însemnătatea cea mai mare, adică motivul cuviinței. Pentru ca să pricepem mai bine forța motivului acestuia, să ne aducem a minte, că începând din veștile cele dintâi ale bisericii credincioșii aduceau făclii de ceară pe sama cultului dumnezeesc, pe cum se vede din cuvântarea, carea se aserie sfântului Augustin, și a cărei auctor a bună samă forțe vechii îndemnând poporul zice: „Qui possunt, aut cereolos aut oleum, quod in candelibus mittatur, exhibeant.“⁵⁾ — Și cu toate că aducerile în jertfa liturgică pe încetul au ieșit din obicei, totuși scim cu toții, că credincioșii aduc une ori în chip privat până în ziua de astăzi făclii de ceară pe sama cultului dumnezeesc. Așa dară ceara poate, să se privească din două puncte de vedere: sau întru cât e aducerea credincioșilor făcută lui Dumnezeu, sau întru cât se aprinde și se arde în onorea lui Dumnezeu și a sfinților. Dară în amândouă punctele acestea de vedere pretinde mintea, ca dintre diferitele feluri de lucruri, din cari poate, să se gătescă lumina, să se alégă cel mai nobil érá acesta e fără îndoială ceara scosă prin lucrarea albinilor din florii bine miroșitoare, érá nu stearina, carea se dobîndesce din grăsimea animalelor; și de aceea e de totulul tot necuviincios, ca grăsimea să se ardă întru cultul lui Dumnezeu. De aceea Suarez cercând, din ce materie să fie gătită făclia pe sama jertfei liturgice, zice: „Ecclesiae consuetudinem esse, ut cerea candela accendatur, et hoc servandum; — inferior autem materia nullo modo adhibenda est, ut ex sevo vel simile: est enim valde indecens et ab ecclesiae usu prorsus aliena.“⁶⁾

„Lucrul acesta e așa de adevărat, cât mulți scriitori⁷⁾ învață, că în cazul necesității, când nu sînt în de mână făclii de ceară pe

sama jertfei liturgice, are, să se folosescă mai bine candilă de unt de lemn de cât lumină de seș. Causa cea mai puternică a lucrului acestuia e, că și Evreii au folosit în cultul dumnezeesc unt de lemn din porunca lui Dumnezeu, și biserica lui Christos încă îl folosește pentru mai multe însemnări mistice, cari le cuprinde untul de lemn. —

Propoziția continuă apoi cu aceea, că respinge câte va obiecțiunii, între acestea și obiecțiunea, că ceara e prea scumpă în asemănare cu stearina așa, că din punctul acesta de vedere ar ave, să se recomande folosirea stearinei. Propoziția spre a respinge obiecțiunea aceasta se mărginesce la atâta, că citează cuvintele, cari arhiepiscopul de Caloccea le-a scris celui din Zagrabia: „Parsimoniae denique, ubi de decore et magnificentia cultus divini et de gloria Dei promovenda quaestio est, rationem haberi haud convenire res ipsa loquitur.“ Dară noi să vedem, cum loquitur res ipsa.

E dreptul bisericii, să rîdnescă toate, cele ce se țin de liturgie; datorința noastră e, să împlinim întru ascultare rînduile ei, să supunem judecata noastră și pornirile noastre rînduile ei celor pururea înțelepte. În gătirea și câștigarea obiectelor liturgice nu au deci, să hotărască gustul subiectiv, nici placul singuraticilor, nici tónele model, ci în tot de una au, să se împlinescă în chip cât se poate de acurat rînduile și dorințele bisericii, tradițiile și obiceiurile probate ale praxeii bisericesci. Biserica doresce și voesce, ca toate obiectele, ce se folosesc în cultul dumnezeesc, atât cu privire la materia cât și cu privire la forma sa să fie cât se poate de desvârșite, adică să corăspundă atât pretențiilor artei creștine cât și lipselor practice ale liturgiei. Materiile, cele ce se folosesc spre scopuri de ale cultului dumnezeesc, au, să fie nu numai veritabile și solide, ci după puțință și prețioase, bogate și alese. Materiei prețioase are apoi, să i-se dea și o formă pe cât de frumoasă și artistică, pe atât de practică și de corăspundătoare scopurilor ei celor simbolice.

Dară de ce iubesc ore biserica așa de tare bună cuviința casei lui Dumnezeu și locul locașului măririi lui celei eucharistice? De ce desfășură ea ore așa de bucuros frumoșă, bogăție și strălucire în casa lui Dumnezeu și în cultul lui Dumnezeu și mai ales la altariu în serbarea preasfintei jertfe? La întrebarea acesta creștinul evlavios nu are lipsă de un răspuns lung și larg. O privire la altariu îi tâlcuesce toate lucrurile acestea și-l convinge, că așa are, să fie, și nu poate să fie altminterea, — o privire la altariu, pe care zilnic se pogoră cerul cu maiestatea sa și cu darul său în sfînta liturgie. Tainele jertfei eucharistice sînt așa de înalte și de sfînte și de dumnezeesci, cât spre vrednica lor serbare nici un lucru scump nu e prea scump. Prin scump sângele său ne-a răscumpărat Mielul cel nepătat al lui Dumnezeu; acest sânge mântuitoriu a totă lumea, acest scump preț de răscumpărare, cu care asemănându-se toate lucrurile trecătoare și toate comorile pămîntului se dovedesc ca un nimica, — acest scump sânge, care s'a vârsat cu bogăție îmbelșugată, curge zilnic pe altariu și umple paharul cel de jertfă. Cum s'ar puté deci, ca ómenii să nu aducă cu bucurie lucrurile cele mai prețioase, mai strălucite și mai bogate, cari le produce natura și le crează arta, pentru ca ei printr'înșele să serbeze într'un chip cât se poate de vrednic

¹⁾ Astăzi *Madaurus*, 28 chm. depărtare de *Souk-Arras*. Ptolomeus scrie *Maduros*. Însemnările despre Numidia amintesc de un episcop: „*Mataurensis episcopus*“.

²⁾ Epist. sf. Augustin a 16-a.

³⁾ Serm. de temp. 215.

⁴⁾ De miss. seu sacrif. *Legis novae quaest.* 83. disp. 81. sect. 6.

⁵⁾ Suarez de Euch. disp. 81. sect. 6; Reginaldus Prax. for. poenit. l. 29. c. 9. sect. 7. n. 196.; Leand. de Sacram. tract. 8. disp. 7. quaest. 19; Ricc. decis. 213. n. 1. p. 3; Garz. in summa tract. 3. diffic. 8. dub. 3. punct. 1. n. 18; Pontas. dict. cas. consc. verb. miss. 7; Benedict XIV. De fest. B. V. M.

¹⁾ „Homines rogantes te.“ Nu: „ómenii cari se rogă“ cum traduc unii, ci „ómenii dedicați rugăciunilor“ „ómenii rugăciunilor“ adică preoții; căci pe acelea timpuri în aceea parte a Africei nu se aflau încă călugări. Trad.

²⁾ Confess. lib. I. c. XIX.

iertă cea cerescă? Sînt d'oră prea prețioase aurul și argintul și petrele cele scumpe ale pămîntului spre cultul dumnezeesc cel eucharistic, în serbarea căruia filii bisericii celei luptătoare se întrec cu cetele cele glorioase ale spiritelor celor fericite, cari înaintea scaunului lui Dumnezeu și al Mielului cîntă în toți vecii cîntare nouă: „Celui ce șede în scaun, și Mielului binecuvîntare și onoare și mărire și putere în vecii vecilor“? (Apoc. 5, 9, 13.) De s'ar deschide cerul, și s'ar înfățișa pe altariu Împăratul mării în strălucire vizibilă, cu ce podobă și bogăție ne-ar căuta, să înzestram casa lui Dumnezeu, pentru ca să-l primim în chip vrednic! Eră împrejurarea aceea, că dînsul pe altariu ascunde gloria sa sub formele cele nebăgate în samă ale pînii și vinului și vine și petrele la noi întru ascundere, nebăgare în samă și umilire, împrejurarea acésta a bună samă nu e cauză, ca să-l onorăm cu onoare mai puțină; dimpotrivă cu cât să umilească și se ascunde mai tare îndemnat de dragostea cea față cu noi, cu atît mai rîvnitoare are recunoștința fiilor lui, să se sirguască a împodobi și distinge altarele lui cu lucrurile cele mai dragi și mai prețioase, de cari dispune. Împăratul mării, carele e nesfârșit de bogat pe scaunul său cel ceresc, se pogoră zilnic în forma cea sêraciôsă a pînii, pentru ca să ne îmbogățescă pe noi cu daruri și să ne binecuvinteze pe noi cu tot felul de bunătăți. Nu ne va îndemna deci ore cu întetire recunoștința, să aducem tôte bogățiile, cari pôte, să le adune sêracia noastră, și cu ele să-i prestăm dînsului în sêracia lui cea eucharistică omagiul, care i-se cuvine?

(Va urma.)

Economie.

Curs de stupărit și pomărit. La școala comunală fostă grănicărească din Cugir (Kudzsir comit. Hunedórei) se va ține un curs de stupărit și pomărit pe zilele din 24 Iunie — 7 Iulie a. c. la care să invită toți învățătorii români, cari doresc a se perfecționa în acești rami de economie indispensabili pentru poporul nostru și foarte rentabili pentru învățătorii.

Aici se află o stupărie bine întocmită, — nu e lucioasă dar e bogată; pe cum și o grădină de pomi, ce nu lasă nimic de dorit.

Învățătorii participanți vor fi încurajați la școlă și proveduți cu tôte cele de lipsă spre care scop are de a solvi 1 fl. la zi.

Alte spese nu se mai fac.

La finea cursului învățătorii vor fi proveduți cu atestate valide din partea comitetului școlar.

Doritorii de a lua parte să binevoiescă a se adresa la subscrierul cel mult pînă în 18 Iunie a. c.

Se observă, cumcă stațiunea căii ferate pentru Cugir se află pe linia Arad — Teiuș sub numele de Alkenyér, ér posta e în loc (Kudzsir).

Ioan Muntean
inv. dirig.

Concurse la premiile

Academiei.

(Continuare.)

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

VII. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 6.000 Lei, se va decerne în sesiunea

generală din anul 1901 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Istoria critică asupra chinezatelor și districtelor autonome românesce din Transilvania, Ungaria și Banat, cu privire și la instituțiunea chinezilor din cele alalte țeri locuite de Români, însoțită în anexe de documente.

VIII. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Fauna ichtiologică a României.

IX. Premiul Anastasie Fletu, de 3.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Charta agronomică a României.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Scurta Istorie a lui Mihail Vitezul în amintirea celor sevărșite acum trei sute de ani de N. Iorga, preț 1 leu.

A apărut Nr. 10 din esecelenta publicație „**Noua Revistă Română**“ avînd următorul bogat sumar:

N. Iorga: Noul spectacol revoluționar spaniol. — A. D. Damianoff: Băncile de emisiune și circulațiunea monetară. (în special Banca Națională Română). — Dr. I. Simionescu: Cum stăm cu studiul științelor naturale în România. — C. I. Constantinescu: Asupra progresului științelor naturale la noi. — H. Sanielevici: Literatura de peste munți. — C. Rădulescu-Motru: În cestiunea „Ligei culturale“. — Recensii: Nicolae Predescu. — „Poetii și artiștii“: — (Vasile Alexandri, Dimitrie Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Enăchiță Văcărescu, Iancu Văcărescu, Teodor Aman și Nicolae Grigorescu). — Ioan Costin, „Ochi câprio“.

Suplimente: Salónele literare la Roma de I. C. — O mică statistică a învățămîntului din Archidieceasa Sibiului (Transilvania). — „Revista maritimă“. — Moș Dinu Cimpoeru de Emanuel Păraianu. — În catedrală (poesie) de Gh. D. Mugur. — Acum cîntă pe alt glas schiță de Ion Pob Reteganul. — Cîntec (poesie) de De la Gilmeș. — Scrisori de peste munți de I. I. S. — Bogăția mea de Grigore Crețescu. — Unde ești (romanță) de I. Petrovici.

Prețul unui exemplar 1 leu.

„**Convorbiri literare**“, Nr. 5, Anul 34, cu următorul cuprins: Lazar Săineanu: Influența orientală asupra limbii și culturii române. — St. O. Iosif: Odă la Civeirle. — G. Bogdan-Duică: Inelul lui Ghigheș, Actul II. (trad.). — N. Iorga: Cum se predă istoria în școlile noastre. — Seati Puscariu: Al 6-lea anuar al seminarului românesc din Lipsa (sfârșit). — N. Iorga și G. Popovici: Cronica.

„**Ungaria și iudaismul**“. („Magyarország és a zsidóság“). cartea ziaristului catolic Petrassevich Géza, despre care mai astă primăvară luaserăm notiță mai lungă, dând și informațiuni asupra conținutului ei, a apărut zilele acestea în a doua ediție. Cei, cari se interesează de cestiunea tractată în această carte și pricep limba magiară, pot să-și o procure de la librăria catolică Szent Gellért din Budapesta (VIII. str. Práter Nr. 44). Costă 3 corone.

A apărut și se află de vindare la **Tipografia seminarială din Blaș**:

Sfînta și Dumnezeesca.

EVANGELIE

a Domnului și Dumnezeului nostru
Isus Christos

revădută după originalul grecesc și acum întăia dată tipărită cu litere străbune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfințitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș
Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blaș 1900.

De la sfînta Unire 200.

Prețul unui exemplariu costă crud: **8 fl. 50 cr.**, broșurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cei patru Evangeliști, cu cruce și cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea pelei și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Posta redacțiunii.

De la *Rotbav*. Am primit celea trimise. „Mama“ se va publica cu unele mici modificări, cealaltă e prea erotică pentru noi.

Dn. I. O. Scrisoarea trimisă numai „raport“ nu se pôte numi; pare mai mult un compliment adus unui coleg. De alt cum pentru ast fel de lucruri adresați ve la „Fôia școlatică“.

On. S. Z. în B. „Mulțămita publică“ va trebui să mai aștepte mult, fiind prea lungă și noi nedispunînd de spaț.

Nyir-Adony. Am primit și achitat anii indicați. Ne rugăm să nu se uite nici cei alalți.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

(11) 2-3

Anunțiu.

În farmacia Dn. Remus R. G. Ramonțan se caută un practicant. Tînerul, care voesce a ocupa acest post trebuie să fie absolut de VI. cl. gimn. sau VIII. cl. și maturitatea; la cel dintăiu timpul de praxă duréză 3 ani, ér la cel din urmă 2 ani.

Tînerul, care e cu VI. cl. gimn. în anul prim are provederea gratuită, în al 2-lea an a fară de provedere 10 corone banî de buzunariu, ér în al 3-lea an 20 corone.

Cei cu VIII. cl. gimn. și maturitatea de la $\frac{3}{4}$ de an are 10 corone banî de buzunariu a fară de provedere. — Cele alalte condițiuni le va primi de la sus numitul farmacist.

Acest post e de a se ocupa de un tîner solid și din familie bună, și aici are ocasiunea de a învăța și limba germăna.

Făgăraș, 10 Maiu 1900.
